

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sž/35/2015
Identifikačné číslo spisu:	1014201534
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1014201534.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Q. K., narodený dňa XX.XX.XXXX, iránskej štátnej príslušnosti, miesto pobytu S., zastúpený: Mgr. Jarmila Karak Várgová, advokátka, Brečtanová 21, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-70-56/PO-Ž-2014 zo dňa 08.08.2014, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Saz/3/2014-46 zo dňa 09.06.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Saz/3/2014-46 zo dňa 9. júna 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Predmet konania

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-70-56/PO-Ž-2014 zo dňa 08.08.2014, ktorým nebol navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) udelený azyl a zároveň mu bola podľa ustanovenia § 13a zákona o azyle a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytnutá doplnková ochrana na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti daného rozhodnutia.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu v rozsahu dôvodov uvedených právnu zástupkyňou navrhovateľa a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný.

Konštatoval, že vo veci nariadil ústne pojednávanie, v ktorom pokračoval bez účasti tlmočníka, pretože s takýmto postupom vyslovila súhlas právna zástupkyňa navrhovateľa. Dodal, že základom pre posudzovanie žiadosti navrhovateľa o azyl boli vyjadrenia navrhovateľa a podklady hodnotiace

vnútropolitickú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa.

Mal za preukázané, že hlavnými dôvodmi navrhovateľovej žiadosti o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je jeho konvertovanie na kresťanstvo a samotná skutočnosť, že požiadal o azyl, čo je v Iráne považované za politický prejav, a teda ako člen iránskej kultúrnej delegácie sa dopustil konania, ktoré nie je v súlade so zásadami reprezentácie krajiny pôvodu v zahraničí, pričom za takéto konanie by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vypočúvaný, mučený alebo potrestaný dlhoročným väzením alebo aj smrťou.

Súd prvého stupňa poukázal na tom, že postavenie a reálnu hrozbu prenasledovania konvertitov z Iránu posúdil azylový a imigračný tribunál Veľkej Británie vo svojich rozhodnutiach v roku 2004 a 2008 UKAIT00082 a UKIAT000303 s výsledkom, že obyčajný konvertita viac menej nebude čeliť prenasledovaniu, pretože iránske úrady nejdú po jednotlivých konvertitoch, ale po tých, ktorí organizujú stretnutia a obracajú na vieru.

Nakoľko z navrhovateľovej strany nedošlo k naplneniu podmienok na udelenie azylu obsiahnutých v ustanoveniach § 8 a § 10 zákona o azyle, mal krajský súd za to, že odporca postupoval správne, keď rozhodol, že navrhovateľovi neudeľuje azyl a súčasne, zväžiac existenciu vážnych dôvodov vystavenia reálnej hrozbe vážneho bezprávia v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu, správne rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, ktorá podľa názoru súdu predstavuje dostatočnú ochranu navrhovateľa. Súd prvého stupňa z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom potvrdil.

II.

Odvolanie navrhovateľa proti rozsudku krajského súdu

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K námietke neúplného zistenia skutkového stavu uviedol, že prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav, pretože v odôvodnení rozhodnutia neuviedol ako sa vysporiadal s námietkami uvedenými v opravnom prostriedku, len stroho skonštatoval, že opravný prostriedok nie je dôvodný a navrhovateľ, ako obyčajný konvertita, by viac menej prenasledovaniu nečelil. Takéto tvrdenia však navrhovateľ považoval za nedostačujúce s poukazom na množstvo správ, ktoré uviedol v opravnom prostriedku, ktoré potvrdzujú prenasledovanie konvertitov, ich zadržiavanie a mučenie ako aj, že akt opustenia islamu kvôli inému náboženstvu je trestným činom, trestateľným smrťou. K týmto sa súd nijako nevyjadril, čím neúplne zistil skutkový stav a ostatné námietky úplne odignoroval.

Namietal, že sa súd nevenoval námietke neposudzovania hrozieb súvisiacich s vlastníctvom zakázaných kníh.

Namietal neskúmanie podmienok vo väzniciach v súvislosti s hrozbou väzenia v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu z dôvodu jeho náboženského presvedčenia.

Navrhovateľ súdu vytkol aj to, že sa nevyjadril k námietke zohľadnenia postavenia umelcov ako príslušníkov sociálnej skupiny, nakoľko navrhovateľ svoju vieru premieta aj do svojej umeleckej tvorby, čím prispieva k šíreniu svojej viery. Mal za to, že jeho sociálny profil, ktorý potvrdzuje, že sa snaží aj svoje okolie presvedčať a nabádať na vyznávanie svojej novej viery, súd vo svojom rozhodnutí nezohľadnil, čím spôsobil neúplné zistenie skutkového stavu.

Uviedol, že v opravnom prostriedku bola namietaná nepreskúmatelnosť rozhodnutia odporcu z dôvodu, že nebolo jasné, ako sa odporca vysporiadal s niektorými dôkazmi predloženými do konania a tvrdeniami navrhovateľa. K tejto námietke však súd žiadne stanovisko nezaujal, preto nie je možné zistiť, akým spôsobom sa s námietkou vysporiadal.

Na základe uvedeného dospel navrhovateľ k záveru, že súd sa vo svojom rozhodnutí, zaoberal, aj to neúplne, len jednou námietkou, a to postavením konvertitov. Ostatné námietky úplne odignoroval.

K námietke nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia uviedol, že súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku len veľmi stručne uviedol, že navrhovateľ nespĺnil podmienky na udelenie azylu v zmysle § 8 a § 10 zákona o azyle, avšak podľa § 13 a § 20 ods. 4 zákona o azyle sa mu udelila doplnková ochrana, ktorá je podľa krajského súdu dostatočnou ochranou navrhovateľa. S týmto tvrdením súdu vyslovil navrhovateľ nesúhlas, pretože súd rovnako ako odporca nesprávne skonštatovali, že navrhovateľ nespĺnil podmienky na udelenie azylu.

Dôvodil tým, že navrhovateľ má v prípade návratu do krajiny pôvodu obavy pred prenasledovaním, ktoré spočíva v použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, pričom oprávnenosť týchto obáv majú preukazovať navrhovateľom predložené správy.

Pôvodcom prenasledovania, ako to vyplýva z predložených správ o krajine pôvodu, má byť podľa navrhovateľa predovšetkým štát, pričom nemožno vylúčiť ani prenasledovanie zo strany neštátnych subjektov.

Ako dôvod opodstatnených obáv z prenasledovania uviedol navrhovateľ dôvody náboženské a dôvody zastávania politických názorov a uplatňovania politických práv a slobôd s poukazom na skutočnosť, že navrhovateľ bol v minulosti obeťou prenasledovania, ktoré spočívalo v diskriminačných opatreniach a viacerých opatreniach zo strany tajnej bezpečnostnej služby.

Navrhovateľ upriamil pozornosť na to, že v prípade návratu do krajiny pôvodu existuje opodstatnená obava, že môže dôjsť k opakovaniu diskriminačných opatrení, k ich stupňovaniu, k použitiu násillia a neprimeraného a diskriminačného trestu, preto mal za to, že krajský súd sa mal vo väčšej miere zaoberať hrozbou ďalšieho prenasledovania pri návrate do krajiny pôvodu.

S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžs/49/2014 zo dňa 13.01.2015 zdôraznil, že konvertovanie na kresťanstvo je v krajine pôvodu považované za prejav politického názoru a chápe sa ako zrieknutie sa islamskej jednoty, a preto je porovnávaná so zradou. Vychádzajúc z uvedeného je podľa navrhovateľa potrebné považovať ho za osobu prenasledovanú nielen z náboženských, ale aj z politických dôvodov.

V súvislosti s objektivnosťou obáv z prenasledovania odkazuje navrhovateľ na množstvo správ založených v administratívnom spise.

Dodal, že takéto osoby sú zatýkané, je im bránené v náboženských prejavoch, sú držané vo väzení bez súdu, vo väzení, kam sa spravidla konvertiti umiestňujú, bežne dochádza k porušovaniu ich ľudských práv a pod.

Navrhovateľ mal za to, že krajský súd pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa nepostupoval v súlade s platnými predpismi a pri svojom konaní sa dopustil vyššie uvedených pochybení, preto žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, aby zrušil rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

K podanému odvolaniu sa vyjadril odporca s tým, že sa pridrižiava svojho vyjadrenia k opravnému prostriedku zo dňa 24.10.2014.

Ďalej uviedol, že po opätovnom posúdení napadnutého rozhodnutia ako aj celého konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu zastáva názor, že v predmetnom prípade došlo k rozhodnutiu vo veci na základe správneho právneho posúdenia, zistený stav bol komplexne opísaný, bolo uvedené z akých podkladov sa vychádzalo pri rozhodovaní a prečo sa navrhovateľovi neudelil azyl, resp. prečo sa poskytnutie doplnkovej ochrany považovalo za postačujúce. Z takto podrobne odôvodneného rozhodnutia jasne vyplýva, z akých skutočností vychádzal odporca pri jeho vydaní a prečo rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia.

Odporca vyjadril názor, že v priebehu celého konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, dokonca ani v opravnom prostriedku, navrhovateľ neuviedol a nepreukázal žiadne skutočnosti oprávňujúce vydanie rozhodnutia o udelení azylu. Naopak skonštatoval, že odporca objektívne a individuálne posúdil všetky relevantné okolnosti týkajúce sa predmetnej veci, zistil, že navrhovateľ uvádzal iné skutočnosti ako je ustanovené v § 8 a 10 zákona o azyle, preto považuje napadnuté rozhodnutie vydané v súlade so zákonom o azyle a Ženevským dohovorom z r. 1951 o právnom postavení utečencov.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny a zákonný.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Rozhodnutím ČAS: MU-70-56/PO-Ž-2014 zo dňa 08.08.2014 Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil navrhovateľovi azyl a súčasne navrhovateľovi podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie zdôvodnil tým, že navrhovateľ bol na základe Dublinského dohovoru dňa 12.03.2014 letecky vrátený na územie Slovenskej republiky z územia Švédska.

Navrhovateľ pricestoval do Európy v júni roku 2012 za účelom účasti na medzinárodnom festivale divadelných vysokých škôl v Bratislave - Istropolitan. Dňa 05.07.2012 vo Fínsku požiadal o udelenie azylu. Po zamietnutí jeho žiadosti a oznámení transferu naspäť na územie Slovenskej republiky, údajne opustil Európu. Dňa 06.06.2013 podal žiadosť o azyl vo Švédsku a počas jej vybavovania podal žiadosť o azyl dňa 20.12.2013 vo Fínsku.

Navrhovateľ vyhlásil, že v krajine pôvodu nebol nikdy trestne stíhaný, zadržaný bol iba raz ešte ako študent v súvislosti so študentskou demonštráciou proti vládnemu režimu. Vyhlásil, že nebol členom žiadnej politickej strany, hnutia či inej organizácie, teda politicky sa neangažoval. Ďalšie dôvody neuviedol.

Ku konvertovaniu na kresťanstvo ako k primárnemu dôvodu navrhovateľovej žiadosti o azyl odporca uviedol, že navrhovateľ sa narodil ako moslim s tým, že v priebehu príprav filmu o náboženstve konvertoval v krajine pôvodu na arménsku cirkev. O tomto krste neexistuje žiaden dokument, nevedela o tom ani navrhovateľova rodina, priatelia. Opätovne prijal krst vo Fínsku, čo preukázal potvrdením.

Odporca skonštatoval, že hoci je konvertovanie od roku 2002 podľa islamského práva šarija zakázané, po moratóriu vyhlásenom najvyššou autoritou iránskej justície ajatolláhom Sahrúdim, nie sú známe prípady trestu smrti za odpadlivosť. Podľa iránskeho trestného práva nie je konvertovanie z islamu

(odpadlictvo) zakázané, a teda ani sankcionované. Napriek tomu, že konvertovanie je teoreticky možné potrestať smrťou, v praxi je len zriedka niekto obvinený z odpadlictva.

Podľa vedúcich predstaviteľov kostolov, majú bežní členovia len zriedka problémy s nájdením práce, získaním povolenia na štúdium na univerzite alebo získaním cestovného pasu. Samotné konvertovanie v Iráne nemá vo všeobecnosti za následok individuálne prenasledovanie štátom. Situácia kresťanov v Iráne je na tolerovanej úrovni, pokiaľ sa títo pridŕžajú všetkých zákonných obmedzení a nesnažia sa na svoju vieru obracať ďalších moslimov. Obyčajný konvertita viac-menej nebude čeliť prenasledovaniu. Aktívny konvertita môže čeliť prenasledovaniu a rovnako tomu môže byť aj u obyčajného konvertitu s rizikovými faktormi. Iránske orgány primárne zaujímajú aktívni šíritelia kresťanstva a počet a frekvencia útokov na obyčajných konvertitov nie sú v takej miere, aby bolo dokázané, že ide o skutočné riziko vážneho neprimeraného zaobchádzania.

Iránski občania, ktorí konvertovali na kresťanstvo a nedávajú to najavo, nepritáhajú ani pozornosť úradov. Aj podľa konkrétnych informácií od kresťanskej cirkvi v Iráne, neexistuje reálne riziko prenasledovania osôb po návrate do Iránu, ktoré uvádzali ako dôvod svojej žiadosti o azyl konvertovanie. Je teda zrejmé, že ani konvertovanie žiadateľa, nepredstavuje žiadnu prekážku jeho návratu do Iránu.

Odpadlictvo, ako akt opustenia alebo vzdania sa nejakého náboženstva, nie je kvalifikované ako trestný čin podľa iránskeho trestného zákona. Odpadlictvo je možné trestať na základe práva šarija. Civilné zákony Iránu nezakazujú konvertovanie z islamu a nepoznajú ani žiadne tresty za konvertovanie. V civilnom práve teda nie je odpadlictvo problémové, problémom je iba hanobenie islamu (rúhanie) a nahováranie na odpadlictvo, čo nie je navrhovateľov prípad.

Odporca pri posudzovaní navrhovateľovej žiadosti o udelenie azylu zdôraznil, že orgány krajiny pôvodu nedisponovali informáciami o konvertovaní navrhovateľa, z ktorých vychádza potenciálna hrozba prenasledovania. V krajine pôvodu navrhovateľa v poslednom období neboli zaznamenané žiadne zásadné udalosti alebo zmeny, ktoré by mohli mať vplyv na posúdenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu. Dodal, že skutočnosť, že navrhovateľ konvertoval v zahraničí na kresťanskú vieru, resp. konal proti zásadám islamu ešte neznamená, že automaticky splnil podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, resp. Ženevskej konvencie alebo, že sa automaticky stáva utečencom „sur place“.

Po komplexnom preskúmaní prípadu navrhovateľa a následnom vyhodnotení situácie v krajine pôvodu, dospel odporca k záveru, že v krajine pôvodu nehrozí konvertitom žiadna z foriem prenasledovania v zmysle zákona o azyle. Čeliť prípadným problémom v krajine pôvodu navrhovateľa môžu hlavne konvertiti, ktorí pôsobia na vedúcich cirkevných pozíciách, dávajú sa vysvätiť za kňazov, prípadne vedome pôsobia na moslimov v snahe obrátiť ich na kresťanstvo.

Odporca ešte vyjadril názor, že samotné konvertovanie navrhovateľa vyvoláva isté otázky, najmä či u neho došlo k tak veľkej zmene ideového presvedčenia a chápania sveta v porovnaní s kultúrnym prostredím, z ktorého pochádza a či je vôbec možné v tak krátkom čase v dostatočne hlbokéj miere preniknúť do podstaty nového vierovyznania.

Vo vzťahu k zmyslu a účelu doplnkovej ochrany odporca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SŽa/77/2010 zo dňa 12.10.2010, podľa ktorého je zmyslom a účelom doplnkovej ochrany poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území Slovenskej republiky tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam, nastávajúcím v odlišnom čase, než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelení či neudelení doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať.

Vo vzťahu k uloženiu trestu smrti alebo jeho výkonu odporca konštatoval, že tieto v prípade navrhovateľa možno vylúčiť, keďže v krajine pôvodu nevykonával žiadnu činnosť, za ktorú by hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu. Konvertovanie nie je podľa iránskeho trestného práva zakázaný a teda ani sankcionovaný, zakázané je, ako už bolo spomínané, len podľa islamského práva šarija. V skutočnosti však kresťanskí konvertiti môžu praktizovať svoju vieru. Dokonca aj z praxe vyplynulo, že samotné konvertovanie v Iráne nemá vo všeobecnosti za následok individuálne prenasledovanie štátom.

V súvislosti s mučením alebo neľudským, alebo ponižujúcim zaobchádzaním, alebo trestom odporca konštatoval, vychádzajúc z informácii získaných Odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce migračného úradu, že vláda v krajine pôvodu navrhovateľa udržiava kontrolu kín, hudby, divadla a umenia, v rámci čoho sú kultúrni tvorcovia pri svojej tvorbe nútení vykonávať „autocenzúru“. Ľudia pracujúci vo filmovom priemysle boli svojvoľne zatknutí na základe vágnych obvinení spojených s hrozbou pre bezpečnosť štátu a boli podrobení zlému zaobchádzaniu s tým, že na ich pohyb a schopnosť pracovať boli uvalené závažné obmedzenia.

S poukazom na rozšírené informácie o kontrole občanov krajiny pôvodu navrhovateľa zo strany vládneho režimu, a to aj v zahraničí, považoval odporca za dôveryhodné vyjadrenia navrhovateľa o kontrole vystúpenia iránskych umelcov v Bratislave ako aj vyjadrenie, že v jeho byte bola vykonaná prehliadka tajnou službou.

Odporca vyjadril názor, že nakoľko navrhovateľ, ako vedúci iránskej delegácie vyslaný na Slovensko na filmový festival sa včas nevrátil do krajiny pôvodu, môžu z toho iránske štátne orgány vyvodiť, že zostal nelegálne v zahraničí a požiadal o azyl, čo môžu považovať za uškodenie povesti Iránu. Na základe uvedeného sú potom takéto osoby po návrate do krajiny pôvodu zatknuté, vyšetrované a v mnohých prípadoch aj odsúdené.

Z dostupných informácií mal odporca za preukázané, že v súčasnosti neprebíha v krajine pôvodu navrhovateľa žiaden ozbrojený konflikt, teda nedochádza tam k ohrozeniam obyvateľov na základe neselektívneho násillia, preto konštatoval, že navrhovateľovi z objektívnych dôvodov nehrozí v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu ani hrozba vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu ako jedna z foriem vážneho bezprávia.

Berúc do úvahy celkovú situáciu v krajine pôvodu a princíp individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany dospel odporca k záveru, že s dostatočnou istotou nemožno vylúčiť vystavenie navrhovateľa reálnej hrozbe vážneho bezprávia v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu, preto navrhovateľovi poskytol doplnkovú ochranu na území Slovenskej republiky.

Odporca poukázal na zdroje a informácie, z ktorých vychádzal pri posudzovaní žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu.

S poukazom na ustanovenia zákona o azyle, ktoré v rozhodnutí citoval uviedol, že navrhovateľ nesplnil podmienky na udelenie azylu, avšak v jeho prípade existujú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, preto mu bola poskytnutá doplnková ochrana na území Slovenskej republiky na dobu jedného roka.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozhodnutie je potrebné zrušiť, nakoľko konanie krajského súdu trpí vadami, ktoré mohli mať vplyv na jeho vecnú správnosť, a preto rozhodol podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p. tak, že napadnutý

rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozhodnutie bolo verejne vyhlásené dňa 30.09.2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azyllanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azyllant odišiel z krajiny pôvodu a azyllant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azyllanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azyllanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azyllant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azyllantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azyllantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo

aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a/ do 18 rokov ich veku alebo
c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle, ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-70-56/PO-Ž-2014 zo dňa 08.08.2014, ktorým nebol navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o azyle udelený azyl a zároveň mu bola podľa ustanovenia § 13a zákona o azyle a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytnutá doplnková ochrana na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti daného rozhodnutia, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tretej hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 212 ods. 3 O.s.p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 212 ods. 4 O.s.p. odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, aj keď sa navrhuje zmena, a naopak.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odvolací súd má za preukázané, že v preskúvanom prípade súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu podľa § 250q ods. 2 O.s.p. ako vecne správne, pričom v odôvodnení rozsudku sa obmedzil iba na konštatovanie, že mal za preukázané, že hlavnými dôvodmi navrhovateľovej žiadosti o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je jeho konvertovanie na kresťanstvo a samotná skutočnosť, že požiadal o azyl s tým, že ako obyčajný konvertita viac menej nebude čeliť prenasledovaniu. Ešte dodal, že z navrhovateľovej strany nedošlo k naplneniu podmienok na udelenie azylu obsiahnutých v ustanoveniach § 8 a § 10 zákona o azyle, no súčasne odporca správne rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, ktorá podľa názoru súdu predstavuje dostatočnú ochranu navrhovateľa.

Odvolací súd má za to, že vlastné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa je nedostatočné s tým, že vlastný právny názor súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje, čo nezodpovedá zákonným limitom odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. Za tohto stavu je napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Navyše, rozhodnutím a postupom súdu prvého stupňa bolo obmedzené právo navrhovateľa na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku vo vzťahu k zákonom vymedzeným odvolacím dôvodom, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok umožňuje, a to najmä zúčastniť sa pojednávania vo veci, byť vypočutý ako účastník, robiť podania, podávať opravné prostriedky a pod.

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré poskytuje záruku, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Účastníci konania majú právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ide o predpoklad účinného uplatňovania práva na opravné prostriedky stranami v konaní. Navyše, odôvodnenie súdneho rozhodnutia je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

Uvedené vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania, pretože nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Iba také rozhodnutie, ktoré je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. je odvolacím súdom preskúmateľné a účastníkom umožňuje posúdiť postup súdu prvého stupňa.

Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska, preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu nedáva odpoveď na otázky nastolené navrhovateľom, pričom odvolací súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať, pretože takýmto postupom súdu by sa odňala možnosť konať pred súdom, dospel odvolací súd k potrebe zrušenia rozsudku krajského súdu.

Vzhľadom k tomu, že krajský súd sa námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku nezaoberal, odňal navrhovateľovi možnosť konať o uplatnených námietkach pred súdom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu postupovať vo vyššie načrtnutej línii, prejednať vec v medziach podaného odvolania, dôsledne sa vysporiadať so všetkými námietkami navrhovateľa, vrátane odvolacích námietok, znovu vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.